

Na tym cmentarzu znajdują się groby 13 osób, które zginęły w Szczecinie:

Auf diesem Friedhof befinden sich Gräber von 13 Personen, die in Szczecin umgekommen sind:

1 Jadwiga Barbara Kowalczyk
kwatery 9A, rząd 13, grób 1

2 Eugeniusz Błazewicz
kwatery 9C, rząd 12, grób 1a

3 Zygmunt Toczek
kwatery 9D, rząd 13, grób 2a

4 Stanisław Kamać
kwatery 9F, rząd 2, grób 9a

5 Julian Święcicki
kwatery 9J, rząd 11, grób 23

6 Edward Prysak
kwatery 9J, rząd 11, grób 22

7 Waldemar Szumiński
kwatery 9J, rząd 11, grób 20

8 Wojciech Woźnicki
kwatery 9J, rząd 11, grób 19

9 Stefan Stawicki
kwatery 9J, rząd 11, grób 16

10 Janusz Wrzodak
kwatery 9L, rząd 2, grób 1

11 Zbigniew Semczyszyn
kwatery 9L, rząd 2, grób 4

12 Michał Skipor
kwatery rodzinna 45A, rząd 3, grób 3

13 Stanisław Nadratowski
kwatery 8B, rząd 7, grób 8

pozostałe trzy są na innych cmentarzach w Polsce

weitere drei befinden sich auf anderen Friedhöfen in Polen:

Daniel Kamać
Ceber, powiat Staszów

Roman Kużak
Polanica Zdrój

Henryk Perkowski
Wdziękoń, powiat Zambrów

Szczeciński Grudzień '70

to preludium do powstania największego pokojowego ruchu społecznego współczesnej Europy – Solidarności. Szczecin obok Gdańska, Gdyni i Elbląga był ogniskiem buntu przeciwko komunistycznemu systemowi. W całej Polsce podczas wydarzeń Grudnia '70 życie straciły 44 osoby, z czego 16 w Szczecinie. Chowane były nocą, w asyście funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej, często bez obecności najbliższych. Żeliwny krzyż w Alei Kasztanowej, ustawiony pod koniec XIX w. na dawnym niemieckim cmentarzu wojskowym, stał się miejscem pamięci i pierwszym, zastępczym pomnikiem ofiar Grudnia '70. Drewniany Krzyż Męczeństwa Narodu Polskiego powstał w 1999 r. z inicjatywy Stowarzyszenia Społecznego „Grudzień '70 – Styczeń '71”. Na granitowym cokole umieszczono drewniany krzyż z przesłaniem „Zło dobrem zwyciężaj” i mniejszym krzyżem, przekazanym z miejsca pochówku księdza Jerzego Popiełuszki.

Der Stettiner Dezember '70

war der Prolog zur Entstehung der größten friedlichen Volksbewegung des modernen Europas – der Solidarność. Szczecin war neben Gdańsk, Gdynia und Elbląg eines der Widerstandszentren gegen das kommunistische Regime. 44 Personen haben in ganz Polen während der Ereignisse vom Dezember '70 ihr Leben verloren, darunter 16 in Szczecin. Sie wurden nachts im Beisein von Staatssicherheits- und Volkspolizeibeamten beerdigt, oft ohne Anwesenheit ihrer Angehörigen. Das gusseiserne Kreuz, das Ende des 19. Jh. in der Kasztanowa-Allee auf dem ehemaligen deutschen Soldatenfriedhof aufgestellt wurde, ist zur Gedenkstätte und zum ersten Ersatzdenkmal für die Opfer vom Dezember '70 geworden.

Das hölzerne Kreuz des Märtyriums des Polnischen Volkes ist 1999 auf Initiative von „Dezember '70 – Januar '71“ e. V. hin entstanden. Auf einem Granitsockel ist ein hölzernes Kreuz mit der Botschaft „Besiege das Böse mit dem Guten“ zusammen mit einem kleineren Kreuz, das von der Grabstätte des Pfarrers Jerzy Popiełuszko übergeben wurde, aufgestellt worden.

DRUGA BRAMA

